RAPORT ZBP

InfoKREDYT

Związek Banków Polskich

Bankowcy dla Edukacji

Projekt sektorowy

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie 4
Kredyty w liczbach 5
Liczba kredytów 6
Wartość kredytów 7
Średnie zadłużenie 8
Kluczowe dane dotyczące kredytów w Polsce 9
Kredyty hipoteczne 10
Zanim weźmiemy kredyt hipoteczny 10
Dane statystyczne 11
Wartość i liczba kredytów hipotecznych 12
Podział na aglomeracje 12
Kredyty konsumpcyjne 13
Jak bezpiecznie korzystać z kredytu konsumpcyjnego 13
Wartość i liczba kredytów konsumpcyjnych 14
Dynamika kredytów konsumpcyjnych 15
Terminowość spłaty zobowiązań 15
Karty kredytowe 16
Jak bezpiecznie korzystać z karty kredytowej 16
Liczba posiadaczy kart kredytowych 17
Liczba i wartość transakcji 18
Dynamika zmian na rynku kart 19
6 porad jak kontrolować poziom zadłużenia 20
Wskaźnik WIBOR 21
Kontrola poziomu zadłużenia 22
Źródła danych 23

WPROWADZENIE

Szanowni Państwo,

Oddajemy w Państwa ręce zestawienie danych i wskaźników ekonomicznych opisujących bieżącą sytuację na polskim rynku kredytów dla klientów indywidualnych, skupiając się na najważniejszych jego elementach tj. kredytach hipotecznych, konsumpcyjnych i kartach kredytowych.

Raport w klarowny i przekrojowy sposób analizuje zarówno liczbę, jak i wartość kredytów posiadanych przez Polaków w 2016 roku. Uzupełnieniem jest zbiór najważniejszych zasad bezpiecznego korzystania z produktów kredytowych.

Wierzymy, że niniejszy raport wzbudzi Państwa zainteresowanie. Cel jaki mu przyświeca to systematyczna edukacja i wzrost świadomości finansowej Polaków – stanowi to bowiem fundament ich bezpieczeństwa finansowego. Jest to dla nas niezwykle istotna kwestia.

Z życzeniami miłej lektury,
Związek Banków Polskich

KREDYTY W LICZBACH

LICZBA KREDYTÓW

15,3 MLN
POLAKÓW POSIADA KREDYT.

To prawie połowa dorosłych Polaków; łącznie Polacy posiadają ponad 27,3 mln różnego rodzaju umów kredytowych.

8,3 MLN
POLAKÓW POSIADA KREDYT KONSUMPCYJNY.

To prawie 1/4 wszystkich dorosłych Polaków. W 2016 r. Polacy zaciągnęli ponad 7 milionów nowych kredytów konsumpcyjnych.

4,8 MLN
POLAKÓW POSIADA KARTĘ KREDYTOWĄ.

To co 6-ty dorosły Polak; w samym 2016 roku do obiegu trafiło ponad milion nowych kart .

2,05 MLN
POLAKÓW POSIADA KREDYT MIESZKANIOWY.

Tylu mieszkańców liczy całe województwo kujawsko-pomorskie. Tylko w 2016 roku banki udzieliły ponad 178 tysięcy kredytów mieszkaniowych.

WARTOŚĆ KREDYTÓW

576,2 MLD ZŁ

ŁĄCZNA WARTOŚĆ WSZYSTKICH ZOBOWIĄZAŃ POLAKÓW.

To tyle, ile wynosi koszt budowy 10 elektrowni atomowych lub 10 nowych linii metra w Warszawie. W stosunku do 2015 roku, zadłużenie Polaków wzrosło w 2016 o nieco ponad 5% tj. o 30 miliardów zł.

28 MLD ZŁ

WARTOŚĆ WSZYSTKICH KREDYTÓW, KTÓRE W 2016 ROKU NIE BYŁY SPŁACONE W TERMINIE.

Pozwoliłoby to na roczne dofinansowanie z programu 500+ dla 4,7 mln dzieci.
Najbardziej terminowo spłacane są kredyty hipoteczne; liczba zaległych kredytów w tym segmencie z roku na rok systematycznie spada

78,5 MLD ZŁ

WARTOŚC KREDYTÓW KONSUMPCYJNYCH UDZIELONYCH W 2016 ROKU.

Za tę kwotę można by kupić ponad 100 Dreamlinerów.
Wartość kredytów konsumpcyjnych udzielonych w 2016 roku wzrosła w stosunku do 2015 roku o ponad 2% tj. o ponad 2 mld zł.

221 412 ZŁ

ŚREDNIA WARTOŚĆ KREDYTU MIESZKANIOWEGO ZACIĄGNIETEGO W 2016.

Pozwala to na zakup mieszkania o powierzchni 29 m^2 w Warszawie (przyjmując iż średnia cena za m^2 wynosi 7 659 zł). Średnia wartość kredytu mieszkaniowego systematycznie wzrasta od początku 2016 roku.

39,3 MLD ZŁ

WARTOŚĆ KREDYTÓW HIPOTECZNYCH UDZIELONYCH W 2016 ROKU.

Za tę kwotę można by wybudować w Polsce autostradę o długości 960 km.
Wartkość rynku kredytów mieszkaniowych rośnie systematycznie od 3 lat.

ŚREDNIE ZADŁUŻENIE

38 158 zł

Średnie zadłużenie obywatela Polski posiadającego kredyt w 2016 roku wyniosło 38 158 zł.

30 mld zł

Zadłużenie Polaków w 2016 roku wzrosło w stosunku do roku ubiegłego o ponad 30 mld zł.

15,3 mln

Na koniec 2016 r. kredyt posiadało ponad 15,3 mln Polaków (łącznie 27,4 mln sztuk)

ZADŁUŻENIE (W MLD ZŁ) OSÓB POSIADAJĄCYCH JAKĄŚ FORMĘ KREDYTU (W INSTYTUCJACH NADZOROWANYCH PRZEZ KNF)

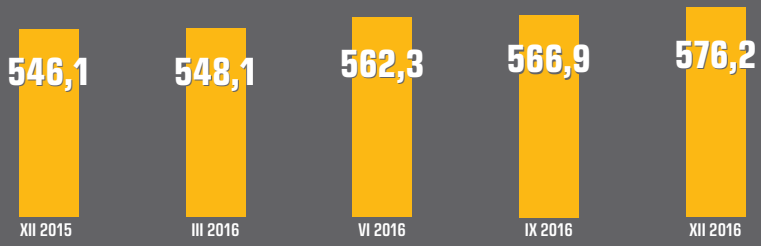

LICZBA (W TYS.) OSÓB POSIADAJĄCYCH KREDYTY/POŻYCZKI W SEKTORZE BANKOWYM I POŻYCZKOWYM

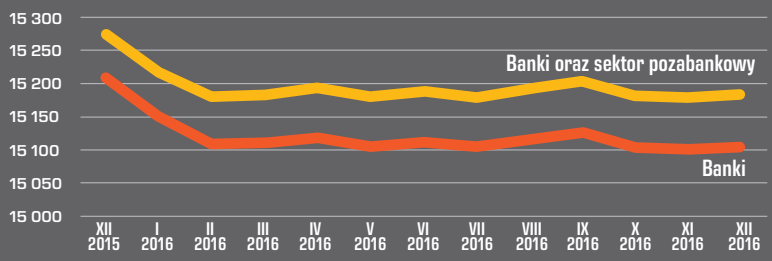

KLUCZOWE DANE DOTYCZĄCE RYNKU KREDYTÓW W POLSCE

ZANIM WEŹMIEMY KREDYT HIPOTECZNY

- Decydując się na kredyt hipoteczny pamiętajmy, że stanowi on zobowiązanie, które podejmujemy na kilkanaście lat. Nasz podpis złożony pod umową będzie miał bezpośredni wpływ na budżet domowy w długiej perspektywie czasu.
- Zaciągając kredyt należy w pierwszej kolejności bardzo dokładnie przeczytać umowę kredytową i przeanalizować wszystkie wynikające z niej obowiązki i prawa.
- Pod uwagę należy wziąć także fakt, iż w kredytach hipotecznych standardem jest zmienne oprocentowanie, którego zmiana (zerknij na ramkę po prawej stronie) w przyszłości może poważnie rzutować na wysokość comiesięcznych odsetek, a tym samym na całokształt domowego budżetu.
- Im większa jest wpłata własna, tym łatwiej jest dostać kredyt od banku i wynegocjować korzystniejsze warunki.
- Należy także poświęcić uwagę innym kosztom związanym z kredytem, jak np. koszty ustanowienia zabezpieczeń, czy polis ubezpieczeniowych oraz okresowej weryfikacji wartości nieruchomości.
- Powinniśmy także zapoznać się z wysokością innych opłat pobieranych od klientów, jak np. tych związanych z zmianą waluty kredytu, wcześniejszą spłatą, podpisaniem aneksu do umowy czy wydaniem zaświadczeń.

CZY WIESZ, ŻE..

Na finalny koszt kredytu znaczący wpływ ma między innymi wskaźnik WIBOR (w tym roku wynosi około 1,8%).

Więcej informacji na jego temat znajdziesz w rozdziale WIBOR na 21 stronie tego raportu.

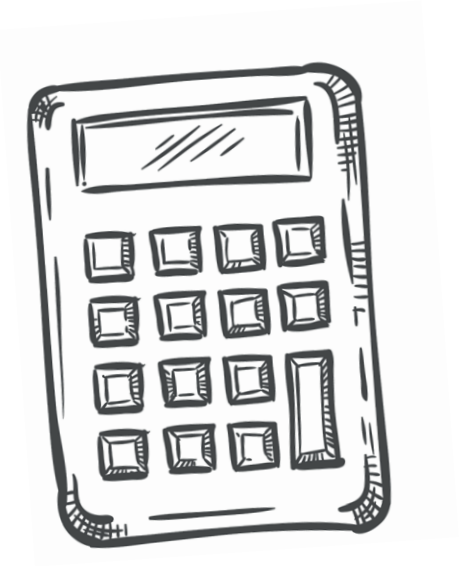

KREDYTY HIPOTECZNE
DANE STATYSTYCZNE

Wartość kredytów mieszkaniowych zaciąganych przez Polaków systematycznie rośnie.

Średnia wartość kredytu hipotecznego zaciągniętego w 2016 roku wynosiła 221 412 zł.

Przeciętna marża kredytu hipotecznego udzielonego w 2016 roku wyniosła 2,10% (przykładowa wysokość 300 tys. zł, LtV 75%, okres kredytowania 25 lat).

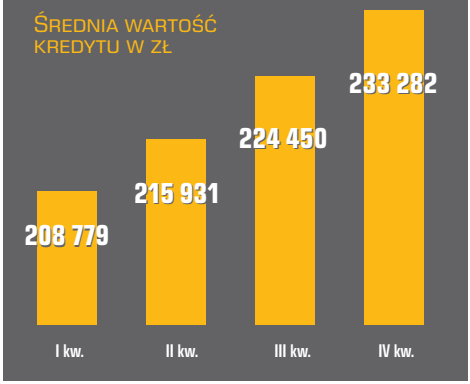

CZY WIESZ ŻE...

LtV (ang. Loan-to-Value) to współczynnik określający relację między wysokością kredytu, a wartością jego zabezpieczenia. Im niższy LtV, tym kredyt jest mniej ryzykowny. Przykład: gdy bank udzieli kredytu w wysokości 50 000 zł, a zabezpieczenie spłaty wyniesie 100 000 zł, to LtV wynosi wtedy 50%.

Średnie oprocentowanie kredytu hipotecznego w 2016 roku

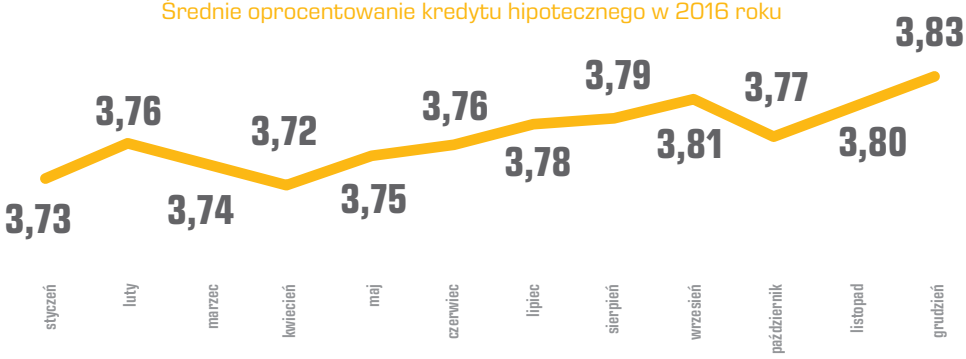

KREDYTY HIPOTECZNE
LICZBA I WARTOŚĆ

Banki w 2016 roku udzieliły 178 tys. kredytów hipotecznych o łącznej wartości 39,5 mld zł.

Wartość udzielonych kredytów hipotecznych (w mld zł)

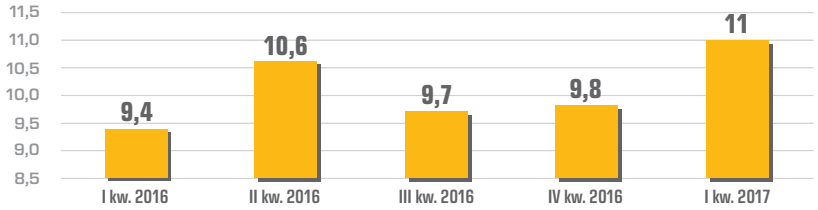

Liczba udzielonych kredytów hipotecznych (w tyś. sztuk)

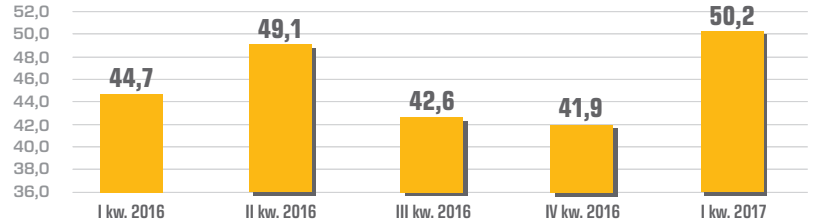

KREDYTY HIPOTECZNE
PODZIAŁ NA AGLOMERACJE

41,3% wszystkich kredytów mieszkaniowych udzielonych w 2016 roku zostało zaciągniętych w Warszawie. Na kolejnych miejscach znalazły się: aglomeracja katowicka (6,44%), Trójmiasto (5,06%) i Wrocław (4,81%).

Geograficzny podział całości nowo udzielonych kredytów (lata 2012-2016)

OKRES	POZOSTAŁE MIASTA	AGLOMERACJA KATOWICKA	SZCZECIN	BIAŁYSTOK	POZNAŃ	TRÓJMIASTO	WARSZAWA	KRAKÓW	ŁÓDŹ	WROCŁAW
2012	31,73%	9,36%	3,22%	1,12%	5,92%	7,46%	25,10%	6,17%	3,19%	6,73%
2013	35,02%	9,06%	3,03%	1,07%	4,75%	6,51%	25,05%	6,46%	2,75%	6,30%
2014	36,70%	8,58%	2,69%	1,00%	4,71%	6,01%	26,77%	5,97%	2,27%	5,30%
2015	31,26%	7,61%	2,11%	0,72%	4,29%	5,07%	36,33%	5,02%	1,83%	5,76%
2016	31,05%	6,44%	1,88%	0,64%	3,86%	5,06%	41,31%	3,39%	1,56%	4,81%

JAK BEZPIECZNIE KORZYSTAĆ Z KREDYTU KONSUMPCYJNEGO

- Zaciąganie kredytów jest czymś normalnym – należy to jednak robić rozsądnie i zawsze po wcześniejszej ocenie możliwości spłaty długu w wyznaczonym terminie.
- Przed zaciągnięciem kredytu, należy rozważyć, który z wielu dostępnych w Polsce instrumentów kredytowania będzie najlepiej dopasowany do naszych potrzeb.
- Przed podpisaniem umowy powinniśmy upewnić się, że nie mamy wątpliwości co do jej treści. Jeśli po konsultacji z pracownikiem banku w dalszym ciągu nie rozumiemy zapisów umowy – nie podpisujmy jej lub zasięgnijmy porady prawnika.
- Należy pamiętać, iż nasza sytuacja materialna w trakcie spłaty kredytu, może nie być aż tak dobra jak w momencie jego zaciągania. Przed zaciągnięciem kredytu należy przeanalizować czy będziemy w stanie spłacić nasze zobowiązania, także w nieco mniej korzystnym dla nas finansowo okresie.
- Częstym problemem jest np. zaciąganie dużej liczby kredytów na małe kwoty, które powodują trudności z terminowym realizowaniem wszystkich zobowiązań.
- Zapamiętaj:
  - Rzeczywista roczna stopa oprocentowania kredytu (zwana także RRSO) uwzględnia wszystkie koszty związane z zaciągnięciem kredytu.
  - Nominalna stopa oprocentowania kredytu nie zawiera wszystkich kosztów kredytu. Nominalna stopa to bowiem koszt po którym bank pożycza pieniądze (w Polsce jest to stopa WIBOR) + marża, która bank pobiera od nas za udzielenie kredytu.

KREDYTY KONSUMPCYJNE
LICZBA I WARTOŚĆ

Liczba kredytów konsumpcyjnych udzielonych w 2016 roku wyniosła 7 mln 162 tys. zł.

Wartość kredytów konsumpcyjnych udzielonych w 2016 roku – 78,5 mld zł.

Liczba udzielanych kredytów konsumpcyjnych z roku na rok systematycznie spada (w 2016 udzielono ich mniej o 2.9% w stosunku do 2015 r.); o prawie 2 mld zł wzrosła natomiast ich wartość.

WARTOŚĆ KREDYTÓW KONSUMPCYJNYCH (W MLD ZŁ) UDZIELONYCH W LATACH 2014–2016

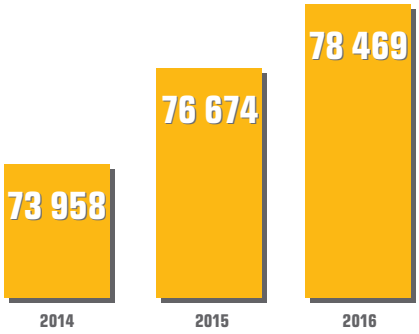

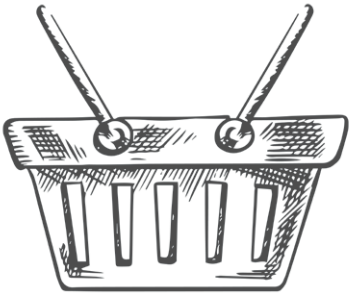

LICZBA KREDYTÓW KONSUMPCYJNYCH UDZIELONYCH W LATACH 2014–2016 (W MLN SZTUK)

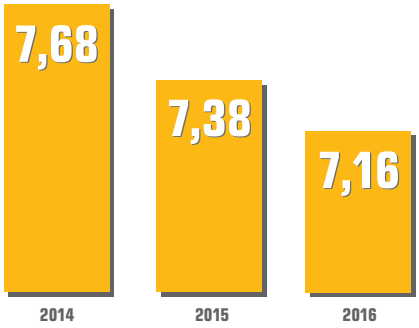

KREDYTY KONSUMPCYJNE
DYNAMIKA ZMIAN

W ujęciu szczegółowym, dynamika liczby udzielanych kredytów konsumpcyjnych różni się w zależności od wysokości kredytu.

PRZYROSTY W LICZBACH UDZIELONYCH KREDYTÓW KONSUMPCYJNYCH W PRZEDZIAŁACH KWOTOWYCH (ROK 2016)

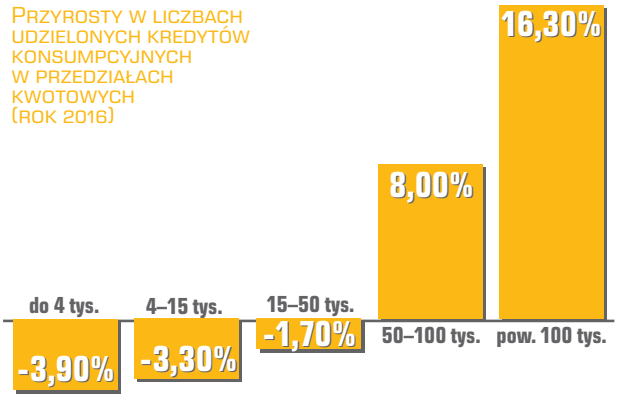

TERMINOWOŚĆ SPŁATY ZOBOWIĄZAŃ

Polacy najczęściej spóźniają się ze spłatą dużych zobowiązań. Najbardziej terminowo Polacy spłacają kredyty na kwoty kilkusetzłotowe.

Pośród kredytów walutowych najbardziej terminowo spłacane są kredyty w walucie szwajcarskiej. Ponad 96,7% z nich spłacanych jest terminowo.

KREDYTY OPÓŹNIONE W OBSŁUDZE >30 I >90 DNI POCHODZĄCE Z 2014 R. W % KREDYTÓW UDZIELONYCH. STAN NA KONIEC GRUDNIA 2016 R.

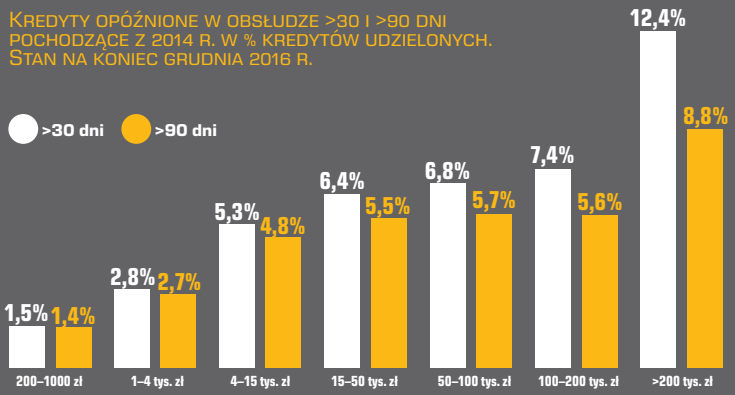

JAK ROZSĄDNIE KORZYSTAĆ Z KARTY KREDYTOWEJ

- Planujmy dokładnie nasz budżet i unikajmy spontanicznych zakupów.
- Zanim dokonamy zakupu przy użyciu karty, zawsze zadajmy sobie pytanie, czy dany produkt kupilibyśmy równie chętnie za gotówkę.
- Pamiętajmy jakie konsekwencje niesie ze sobą przekroczenie okresu bezodsetkowego.
- Jeżeli zaczynamy odczuwać trudności z regulowaniem spłat – wstrzymajmy się od dokonywania nowych zakupów, na które nas w takiej sytuacji nie stać!

- Nie traktujmy środków dostępnych w ramach limitu karty kredytowej jako „darmowych". Jeżeli nie stać nas na spłatę – nie wydawajmy ich niepotrzebnie.
- Pamiętajmy, że przy spłacie karty kredytowej nie mamy do czynienia ze stałymi ratami, a spłacając minimalną kwotę, nasze zadłużenie powstałe na karcie kredytowej będzie wzrastało.
- Pamiętajmy, że karta kredytowa i kredyt gotówkowy to odrębne produkty i przy wyborze kierujmy się dokładną znajomością obu produktów.
- Jeśli mamy jakiekolwiek wątpliwości pytajmy zawsze pracownika banku.

KARTY KREDYTOWE
LICZBA POSIADACZY

4,8 mln

Ponad 4,8 mln Polaków korzysta z kart kredytowych – to co 6-ty dorosły Polak. Polacy posiadają w swoich portfelach ponad 5,8 mln kart kredytowych; w samym 2016 roku wydano ich ponad milion.

Liczba posiadaczy kart kredytowych (w mln)

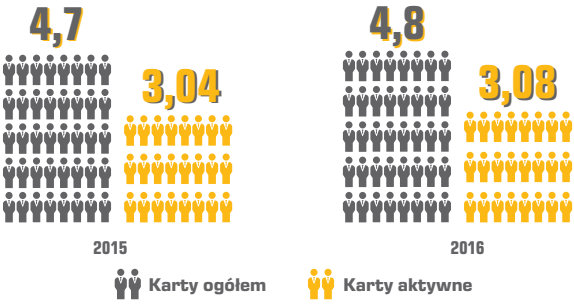

Liczba kart kredytowych na polskim rynku (w mln sztuk)

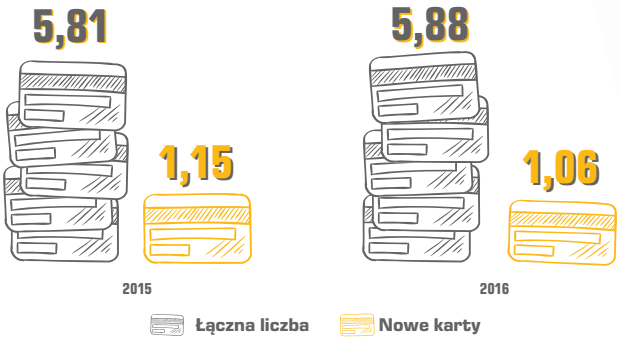

KARTY KREDYTOWE
LICZBA I WARTOŚĆ TRANSAKCJI

350,5 mln

Polacy w 2016 roku wykonali przy pomocy swoich kart kredytowych 350,5 mln transakcji

40,3 mld zł

Wartość transakcji wykonanych w 2016 kartami kredytowymi to 40,3 mld zł.

60 razy

Statystyczny posiadacz karty kredytowej użył jej w trakcie 2016 roku 60 razy (średnio 5 razy miesięcznie)

LICZBA TRANSAKCJI KARTAMI KREDYTOWYMI (W MLN)

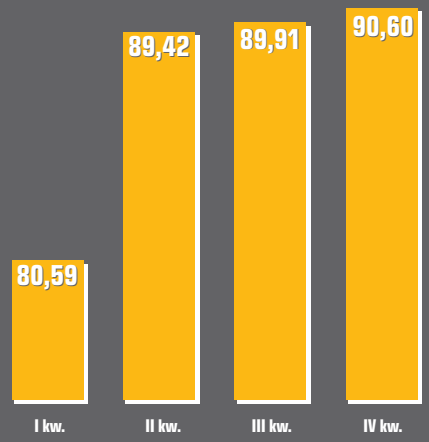

WARTOŚĆ TRANSAKCJI KARTAMI KREDYTOWYMI (W MLD PLN)

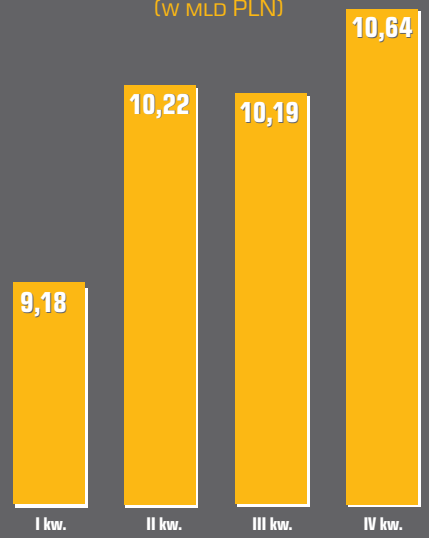

KARTY KREDYTOWE
DYNAMIKA ZMIAN

Systematycznie rosną średnie limity przyznawane klientom kart kredytowych. Z roku na rok Polacy wykorzystują też większy procent limitów przyznawanych im przez bank.

Średni limit (w zł) na kartach kredytowych wydanych w latach 2012–2016

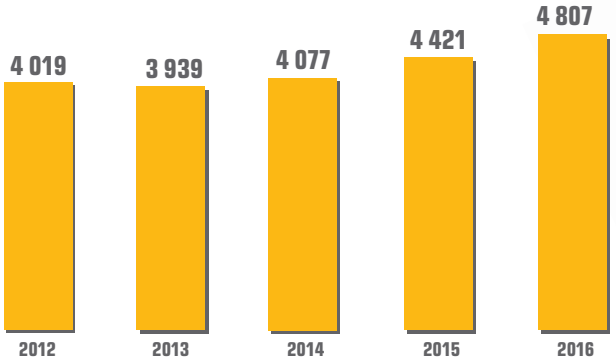

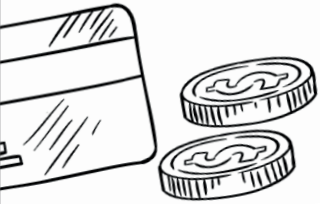

Aktywne karty kredytowe - średni limit środków na rachunkach w latach 2012-2016 (na szaro relacja wykorzystanych środków do przyznanych limitów)

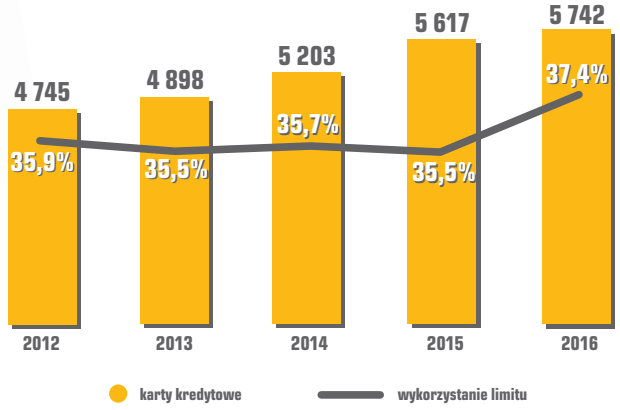

6 PORAD JAK KONTROLOWAĆ POZIOM SWOJEGO ZADŁUŻENIA

- Zawsze dokonujmy zakupów w sposób przemyślany. Dotoczy to zarówno dużych, jak i małych wydatków. Często bowiem „pod wpływem chwili" kupujemy niepotrzebne urządzenia RTV/AGD, ubrania i tym samym wydajemy znaczne środki w spontaniczny sposób.
- Nie wydawajmy wszystkich naszych dochodów na bieżąco – systematycznie oszczędzajmy i zawczasu pomyślimy o zabezpieczeniu finansowym naszej przyszłości.
- Pamiętajmy o terminowych płatnościach za nasze podstawowe zobowiązania – czynsz za mieszkanie, telefon, telewizja kablowa, internet.
- Nie wykorzystujmy nadmiernie kredytów gotówkowych (konsumenckich) – lepiej poczekać kilka miesięcy i zaoszczędzić, niż wszystko kupować na raty.
- Starajmy się nie zaciągać nowych długów na spłatę starych– w ostateczności skonsolidujmy je w jeden kredyt.
- Zawsze skrupulatnie czytajmy przed podpisaniem wszystkie umowy kredytowe.

WSKAŹNIK WIBOR

Czym jest wskaźnik WIBOR i dlaczego jest ważny także dla „statystycznego Kowalskiego"?

Stopa WIBOR to jeden z kluczowych czynników decydujących o wysokości oprocentowania kredytów udzielanych przez polskie banki. WIBOR to średnia wysokość oprocentowania, po którym największe banki w Polsce udzielają sobie wzajemnie kredytów. Fixing (czyli właśnie ustalanie stopy WIBOR) odbywa się codziennie o godzinie 11:00.

Na jakie kategorie dzielimy wskaźnik WIBOR?

Wskaźnik WIBOR dzielimy na kategorie w zależności od okresu kredytowania. Najczęściej w umowach kredytowych klientów banków pojawiają się:

- **1 miesięczne (1M)** – kredyty udzielane na 1 miesiąc.
- **3 miesięczne (3M)** – kredyty udzielane na 3 miesiące.
- **6 miesięczne (6M)** – kredyty udzielane na 6 miesięcy.

Funkcjonują także dodatkowe, mniej popularne okresy kredytowania takie jak: overnight (ON), tygodniowe (1W), dwutygodniowe (2W), miesięczne (1M), dziewięciomiesięczne (9M) czy roczne (1Y)

CZY WIESZ, ŻE....

Gdy wskaźnik WIBOR (3M) w 2008 roku wynosił około 6,5%, to kredyty były o prawie 5% droższe, niż obecnie. Dzieje się tak dlatego, gdyż współczynnik WIBOR to jeden z kluczowych elementów wpływających na koszt kredytu. Obecnie wynosi on 1,6%, stąd kredyty są tańsze. Jego wartość jest również związana z poziomem stopy referencyjnej ustalanej przez Radę Polityki Pieniężnej w Narodowym Banku Polskim.

NAZWA WSKAŹNIKA	WARTOŚĆ	ZMIANA (12 MIESIĘCY)
WIBOR 1M	1,66	+0,61%
WIBOR 3M	1,73	+0,58%
WIBOR 6M	1,81	+2,26%

DYNAMIKA ZMIAN WSKAŹNIKA WIBOR 3M

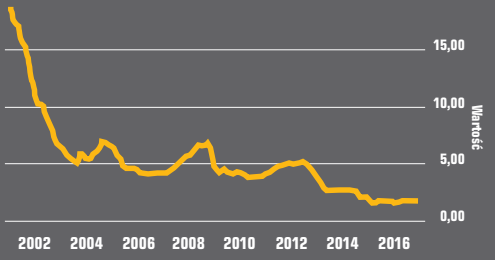

CO ZROBIĆ, GDY WYSOKOŚĆ NASZYCH ZOBOWIĄZAŃ ZACZYNA NAS NIEPOKOIĆ

- Jeżeli zaczynasz odczuwać trudności z regulowaniem spłat, przede wszystkim wstrzymaj się od dokonywania nowych zakupów, na które Cię w takiej sytuacji nie stać!
- Ułóż plan – dokonaj analizy wydatków i dochodów (zrób zestawienie na komputerze lub kartce papieru i spisuj każdy wydatek). Odejmij od dochodów wszystkie stałe koszty i oblicz jaka kwotę możesz wydać dziennie na bieżące wydatki, aby starczyło Ci do kolejnej wypłaty.
- Ustal priorytety – ustal, które wydatki są niezbędne i które trzeba spłacić w pierwszej kolejności. Zastanów się z czego możesz zrezygnować lub co ograniczyć. Wybieraj tańsze oferty i rób to bardzo drobiazgowo (np. tankuj samochód na tańszej stacji). Ziarnko do ziarnka, uzbiera się miarka.
- Powiedz rodzinie o swojej sytuacji – wsparcie bliskich zmniejszy stres, pozwoli działać, a z drugiej strony da pozytywną motywację.
- Zmniejsz liczbę kredytów – postaraj się skonsolidować posiadane kredyty i pożyczki, powinno to obniżyć oprocentowanie i co za tym idzie obniżyć wysokość miesięcznej raty.
- Skontaktuj się z bankiem/doradcą/firmą windykacyjną – jeśli nadal nie jesteś w stanie spłacać swoich zobowiązań skontaktuj się z wierzycielem lub firmą windykacyjną. Nie unikaj kontaktu. Wspólnie ustalcie jak można dokonać spłaty np. poprzez rozłożenie na niższe raty, wydłużenie okresu spłaty itp.
- Nie traktuj nigdy środków dostępnych w ramach limitu karty kredytowej jako „darmowych". Nie posiadając środków na spłatę zobowiązań, nie wydawaj ich niepotrzebnie.
- Unikaj także wypłaty gotówki z karty kredytowej, aby spłacić saldo innej karty kredytowej. Nie stosuj takiej metody, gdyż w rzeczywistości w ten sposób nie spłacasz żadnego ze swoich zadłużeń, a narażasz się tylko na większe koszty odsetek.

PRZYDATNE LINKI

- Związek Banków Polskich
  www.zbp.pl
- Arbiter Bankowy
  www.zbp.pl/arbiter
- Centrum Prawa Bankowego i Informacji
  www.cpb.pl
- Komisja Nadzoru Finansowego
  www.knf.gov.pl
- Narodowy Bank Polski
  www.nbp.pl
- Zastrzeganie kart kredytowych
  www.zastrzegam.pl
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
  www.uokik.gov.pl
- Kampania informacyjna „Zanim podpiszesz"
  www.zanim-podpiszesz.pl
- Stowarzyszenie Konsumentów Polskich
  www.konsumenci.org
- Europejskie Centrum Konsumenckie
  www.konsument.gov.pl

ŹRÓDŁA DANYCH

Raport BIK „Kredyt Trendy", Marzec 2017 (kredyty konsumpcyjne)
Str. 5,6,7,14,15,16,18

Raport Amron – Sarfin, Luty 2017 (kredyty hipoteczne)
Str. 5,6,9,10,11,

Raport NetB@nk, Kwiecień 2017 (Karty kredytowe)
Str. 5, 6, 19, 20

Wszelkie prawa zastrzeżone, kopiowanie i dystrybucja raportu
w całości lub fragmentach dozwolone z podaniem źródła

Kontakt: Związek Banków Polskich Zespół Public Relations:
Adres: ul. Kruczkowskiego 8, 00-380 Warszawa
Tel. (022) 48-68-159 Fax. (022) 48-68-100

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

Bankowcy dla Edukacji

Projekt sektorowy

WIĘCEJ INFORMACJI:

ZWIĄZEK BANKÓW POLSKICH

dr Przemysław Barbrich

tel. (0-22) 48 68 121

przemyslaw.barbrich@zbp.pl

Paweł Minkina

tel: (0-22) 48 68 153

pawel.minkina@zbp.pl